

Zaciągnięty w czasie pandemii „dług zdrowotny” trzeba spłacać

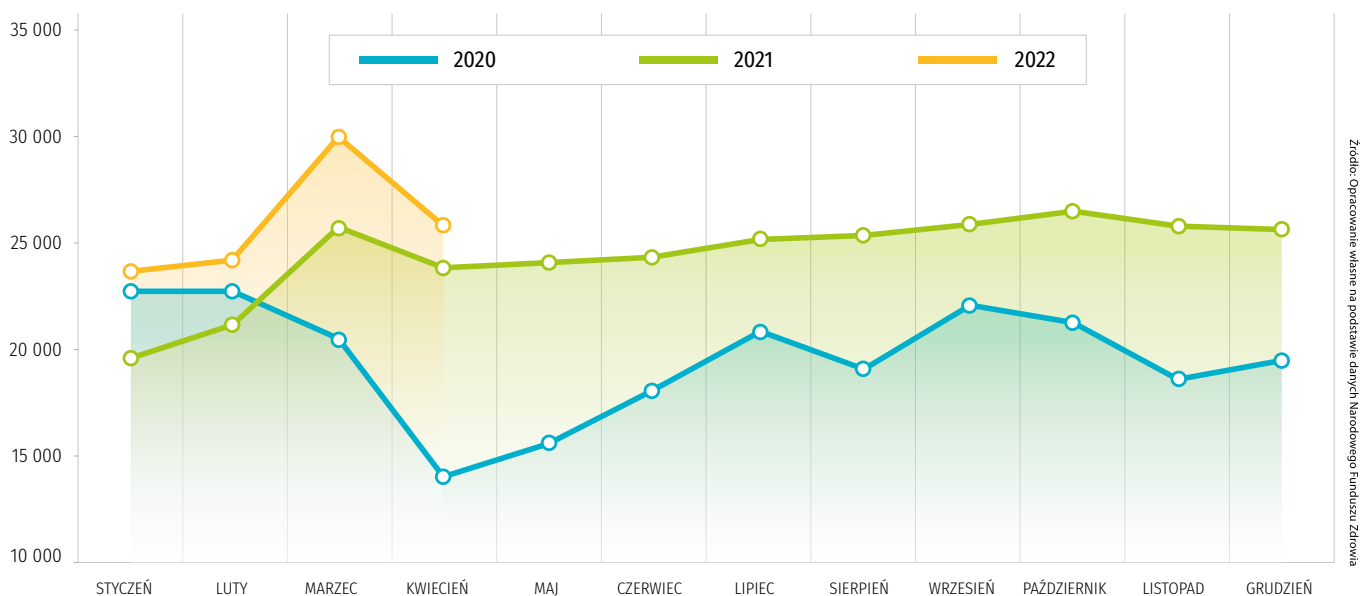
Violetta Madeja

Klinicyści, organizacje pozarządowe i urzędnicy apelują do pacjentów o korzystanie z dostępnych badań profilaktycznych oraz zgłaszanie się do lekarzy w przypadku pojawienia się niepokojących objawów. Szczególną czujność powinni wykazać mężczyźni, którzy coraz częściej zapadają na raka prostaty.

Choroby onkologiczne nie mogą czekać, a my nasz „dług zdrowotny” zaciągnięty w czasie pandemii będziemy jesz-

go Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie - Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie. Większość z pojawiających się w jego gabinecie pacjentów zbyt późno, jego zdaniem, szuka kontaktu z lekarzem. - Częściowo z powodu obiektywnych problemów z dostępem do lekarzy, ale także z powodu obawy przed zakażeniem wirusem SARS-CoV-2, czy samą diagnozą - tłumaczy dr Żołnerek.

LICZBA WYDANYCH KART DILO W LATACH 2020-2022

cze długu spłacać. Tylko od początku tego roku w całym kraju wystawiono ponad 105 tys. kart diagnostyki i leczenia onkologicznego (DiLO), będących nieodłącznym elementem pakietu onkologicznego. Jak pokazują szacunki Narodowego Funduszu Zdrowia, to blisko o jedną trzecią więcej niż w analogicznym okresie 2020 roku i 14 proc. więcej niż w analogicznym okresie 2021 roku.

Dane te mają również przełożenie na sytuację chorych na raka prostaty. - *Jest to rzeczywiście problem i jako klinicyści widzimy, że w wyniku pewnych zaniechań zgłasza się do nas obecnie zdecydowanie liczniejsza grupa pacjentów. Szacujemy, że może być to od kilkunastu do nawet 20 procent więcej chorych, z których większość powinna usłyszeć swoją diagnozę zdecydowanie wcześniej* - mówi onkolog kliniczny dr hab. n. med. Jakub Żołnerek z Narodowe-

„Profilaktyka 40 Plus” przedłużona o pół roku

Jednym ze sposobów resortu zdrowia na spłatę zaciągniętego „długu zdrowotnego” miał być uruchomiony w lipcu ubiegłego roku program „Profilaktyka 40+”, który daje m.in. możliwość wykonania darmowego badania stężenia PSA (ang. prostate specific antygen), czyli swobodnego antygenu stercza. Początkowo szandarowy projekt Ministerstwa Zdrowia miał być realizowany tylko do 31 grudnia 2021 roku, jednak ostatecznie resort zdecydował o przedłużeniu jego realizacji do 30 czerwca 2022 roku. Głównym powodem tej decyzji było... niewielkie zainteresowanie realizacją badań.

- *Na razie trudno jest nam ocenić efekty tego projektu, ale zdecydowanie warto zwrócić na niego uwagę, bo jest to jednak krok do przodu w obszarze profilaktyki gruczolotu krokowego* - komentuje dr Jakub Żołnerek. Dodaje, że pa-

nowie powinni zwrócić większą uwagę na profilaktykę pierwotną, tj. na prowadzenie zdrowego trybu życia, czy stosowanie właściwej diety, ale również na profilaktykę wtórną, która powinna być realizowana na możliwie najwcześniejszym etapie choroby.

Na pytanie, kto powinien być szczególnie wyczulony na ryzyko zachorowania na raka prostaty, dr Żołnierzek odpowiada, że czujnością powinni wykazać się zwłaszcza mężczyźni w zaawansowanym wieku, którzy zauważają u siebie problemy z oddawaniem moczu, a także mężczyźni, u których w bliskiej rodzinie pojawiały się wcześniej nowotwory prostaty.

Pacjentom pomagają pacjenci...

W działania na rzecz poprawy świadomości na temat raka prostaty i wczesnej diagnostyki angażują się również organizacje pozarządowe.

– W naszej codziennej pracy obserwujemy, że coraz więcej pacjentów z nowotworami prostaty szuka pomocy. Również ich bliscy, bo w wizytach towarzyszą im rodziny, często poszukują informacji w Internecie, ośrodkach medycznych, fundacjach. Mam nadzieję, że rak prostaty wychodzi z ukrycia, przestaje być chorobą podlegającą wieloletniemu tabu. Dlatego kolejny rok kontynuujemy, ciesząc się ogromną popularnością, kampanię ProstaTaHistoria – mówi Anna Kwiecień, prezes Fundacji OnkoCafe - Razem Lepiej.

... i przedsiębiorcy

Uwagę rakowi prostaty poświęcają również inne organizacje. Federacja Przedsiębiorców Polskich zorga-

nizowała spotkanie „Wprost o prostacie”, w trakcie którego dyskutowano nie tylko o epidemiologii raka prostaty, ale również o zmianach, jakie powinny zajść w opiece nad chorymi na ten nowotwór. – *Jeśli chodzi o punkt widzenia urologa, to opieka nad pacjentem z rakiem gruczołu krokowego musi opierać się o świetną*

Fot. Konstantin Yuganov - stock.adobe.com

współpracę onkologów z urologami. Niezwykle ważne jest także ustalenie wspólnego frontu leczenia. Na tym etapie leczenie raka prostaty jest skomplikowane. Trzeba się wspólnie zastanowić nad najlepszą ścieżką terapeutyczną w każdym konkretnym przypadku – powiedział prof. Tomasz Drewna, prezes elekt Polskiego Towarzystwa Urologicznego.

Badania genetyczne mogą pomóc w profilaktyce raka prostaty

Klinicyści podkreślają, że obecnie przeprowadzane badania przesiewowe w kierunku raka prostaty z wykorzystaniem testu antygenu swoistego dla prostaty (PSA) nie dają precyzyjnej odpowiedzi na pytanie o ryzyko rozwoju agresywnych form nowotworu.

Podczas Sympozjum Nowotworów Układu Moczowego Amerykańskiego Towarzystwa Onkologii Klinicznej (ASCO), które odbyło się w maju tego roku, zaprezentowano algorytm punktacji uwzględniający aż 290 wariantów genetycznych nowotworu i dokładnie oceniający ryzyko rozwoju przerzutowego raka prostaty oraz zgonu z jego powodu. Do badania, w którym zastosowano ten algorytm, zakwalifikowano ponad 500 tysięcy chorych. Uzyskane dane pokazały, że ryzyko zgonu jest 4,41-krotnie wyższe u pacjentów, u których wynik analizy genetycznej plasuje się w górnych 20 proc. ryzyka genetycznego w porównaniu do chorych z dolnych 20 proc. ryzyka genetycznego. Co więcej, ryzyko zachorowania na raka prostaty było 5,66 razy wyższe, a ryzyko przerzutów choroby 4,18 razy wyższe u osób z górnych 20 proc. ryzyka w porównaniu do osób z najniższych 20 proc.

Naukowcy, którzy opracowali specjalny algorytm, podkreślili, że jedną z zalet związanych z dziedziczeniem informacji genetycznych jest to, że geny nie ulegają zmianie przez całe życie człowieka, podczas gdy ekspresja genów guza może być bardzo zmienna i jest dostępna tylko wtedy, gdy u pacjenta już rozwinęła się choroba. Zaprezentowany przez ekspertów algorytm pozwala na przewidywanie ryzyka raka prostaty u pacjentów w różnym wieku.